

Élelmiszer-ipari Főiskola

Dr. Dinya László az új főigazgató

Tegnap főigazgató-választásra ült össze az élelmiszer-ipari főiskola kari tanácsa. Mivel a novemberben kiírt belső pályázatra mindössze egy jelentkezés érkezett — dr. Dinya László marketing-tanszékvezető egyetemi docensé —, a 21 tagú tanácsnak erről az egyről kellett döntenie. A furcsa helyzetben dr. Dinya Lászlónak kétharmados szavazattöbbségre volt szüksége a hivatalba lépéshez. Miután a tanács tagok kérdéseire válaszolva, „megvédte” főigazgatói programját, a titkos szavazáson végül megkapta a szükséges bizalmat. Tizennyolc igen szavazattal másfél évre lett a főiskola főigazgatója.

A választás érdekessége volt, hogy a pályázó előre meg kellett alakítsa két főigazgató-helyettesből álló „kabinettjét”, melyre személyen keresztül szavaztak. Dr. Dinya László segítői dr. Berek Imre egyetemi docens és dr. Szabó Gábor egyetemi docens, főigazgató-helyettesek lettek.

Az ülésen igen sok tenni-valóról beszéltek a küldöttek. Gazdasági, oktatási és szemléletbeli problémákról, melyekre dr. Dinya László marketing szakemberhez méltóan rendre válaszolt. Megválasztása utáni beszélgetésünkre előbb arról kérdeztem, mi oka van annak, hogy más oktatók nem öhajtottak pályázni.

— En erre a múlt heti összehívó értekezleten azt mondtam, hogy talán a többiek tudnak valamiről, amiről én nem... De félre a tréfával, sajnálom, hogy egyedül maradtam. Ezt annak tudom be, hogy a belső pályázat feltételeinek megfelelő kilenc oktató előzőleg „egyeztetett”, ráadásul a két helyettes előre kijelölésével szűkült is a kör. Nem akarok dicsekedni, de kialakult az a vélemény is, hogy ilyen erős csapattal szemben, mint a miénk, esélytelen lenne más pályázó. Itt most összefogásra van szükség, hogy az előttünk álló, nagyjából már körvonalazott terveket valóra váltsuk, s azt hiszem, az összefogás nem is hiányzik.

— Milyen tervekről van szó?

— Az intézmény helyzete sajátos. Jelenleg az egyetlen főiskola az országban, mely felsőfokú élelmiszer-ipari képzést ad. A két, már meglévő szak mellett jövőre indul a harmadik is, az élelmiszer-ipari vállalkozó-menedzser szak. Ez eddig két éves posztgraduális képzésként működött egy ír-magyar közös vállalkozás jóvoltából, s két év alatt már öt millió forintot bevétel volt. A jelen gazdasági helyzetben a főiskolák számára nem lehet jó politika a nehéz idők átvészelése miatti összehúzás, mert elmennek a szakemberek, s a főiskola szellemi tőke nélkül marad. Mi más megoldást tervezünk. Először is kialakítottuk nemzetközi kapcsolatszerzőket, szinte minden nyugat-európai országban van partnerünk. Idén a TEMPUS-program keretében Portóban több egyezményt kötöttünk külföldi főiskolákkal. Partnereinkkel rengeteg pályázatot nyújtottunk be nyugati kormányokhoz, hogy anyagi támogatást szerezzenek. Jövő szeptemberben kilenc ország élelmiszer-ipari egyetemei s főiskolái találkoznak Szegeden, s még szorosabbra fűz-

zük kapcsolatainkat. A jövő évre tervezzük a devizás képzés elindítását is, s minden befektetésünket üzleti jellegűvé tesszük. Ha mindez sikerül, akkor senkinek sem kell tartania az oktatási feladatok romlásától, vagy állása elvesztésétől.

— Programjában az oktatási rend korszerűsítése is szerepel...

— Igen, ez is nyugati mintára történne, a 4+2 éves rendszerben, amit egyébként a Világbank is sürget. Négy éves képzéssel elérhetjük, hogy az általunk adott oklevél egyenértékű legyen a nyugati főiskolák által adottal. A plusz két év pedig lehetőséget adna hallgatóinknak, hogy tanulmányaikat, ha kívánják, az egyetemen folytathassák.

— Ez a gondolat az universitas tervében is felmerül. Mi az ön véleménye az universitasról?

— Szegeden sok érdek, s ellenérdek ütközik az universitas kapcsán, ami abból adódik, hogy nem mindegyik felsőoktatási intézmény tartozik a művelődési és oktatási tárcához. Mi például a mezőgazdasági minisztériumhoz tartozunk. Szerintem az „universitas-tagság” számunkra nem lenne előnyös, s mivel 1986-tól a Kertészeti Egyetem főiskolái karrá vagyunk, hasznos tapasztalataink is vannak az együttműködésben. Azonban nem vagyunk, s előre láthatólag nem is leszünk abban a helyzetben, hogy magunk dönthessünk. Ebben az ügyben a tárcák véleményét közzétételére számíthatunk, a döntés kormány szinten, hatalmi szóval történik majd. Az Élelmiszer-ipari Főiskola álláspontja csak egy vélemény lesz, s ez e tekintetben sajnos elég csekély.

Panek József

PÁRIZSI KIÁLLÍTÁSON A PÁPAI MÉZESKALÁCSOS. Varga István pápai cukrászmester az országból egyedülként vesz részt a Párizsban decemberben megrendezésre kerülő „Volt egy mézeskalácsos vásár” című kiállításon. A nemzetközi bemutatón húsz, népi témájú mézeskalácsot láthatják az érdeklődők. A hagyományos tükrös szív és báb mellett betyár, juhász nyájastul, páva, betlehemi jászol szerepel a kollekciójában.

KIRÁLYNÖK SZÁMÁRA IS DOLGOZOTT — DÖSA FERENCNÉ CSONGRÁDI CSIPKEVERŐ. Munkái — különböző méretű terítők, gallérok — az európai országokon kívül Ausztráliába és Amerikába is eljutottak. A faorszokon tárolt vékony lencsén 12-féle csipkeverési technológiával dolgozza fel, legszebb munkái a dán trónörökös és a holland királynő számára készültek. A több száz éves műltra visszatekintő eljárással készített csipketerítők, ruházati kiegészítők igazi értéket képviselnek.

„Feles tej”

Szerződés-kötés két változatban?

Fájdalmas tény: a hazai tejfogyasztás az utóbbi években számottevően csökkent, az idén 10-15 százalékkal, s ez már a hatvanas évek szintjéhez való visszatéréssel egyenlő. Az ok prózai, az állami támogatások fokozatos lefaragása fogyasztói érdeklődésekben ölt testet. A lakosság jövedelme nem győzi az iramot, s egyre kevesebb jut erre az egészséges táplálékra. A termelők remélik, a visszaesés átmeneti, s közel a jobb kor, ha nem is tejjel-mézzel folyó Kánaán, de legalább a zaccos tej nem lesz az embernek luxus. Ebben az esetben a tehénállomány drasztikus lecsökkentése keményen visszaütne, hisz évekbe, s milliárdokba kerülne az újból felfutás alapjainak megteremtése. Az még nagyobb baj mindannyiunknak, ha a szegénység állapota tartós marad. A feleslegek levezetésére eddig az export szolgált, de a világban olyan nyomottak az árak, hogy ekkora tételben nincs az a költségvetés, amely állni tudná a különbözetet. E fontos és drágán termelhető népelelmezési cikk exportja sehol sem cél. A biztonságos ellátás miatt szokás csak a fogyasztásnál 6-10 százalékkal többet termelni. Nálunk mára ez az érték eléri a 30-40 százalékot.

— Így jövőre nem lesz drágább a tej?

— Sajnos, a valóság rosszabb, mint amit még 1-2 hónapja sejtettünk. Az energia, a csomagolóanyag sorra drágul. A felvásárlási ár hatósági marad, a legmagasabb fizethető összeg lesz kikötve. A termelők költségei is nőttek, ezért elkerülhetetlen a felvásárlási ár növelése. Így nem úszhatjuk meg 35-40 százalékos fogyasztói áremelkedés nélkül. Számításaink szerint mindezt legalább 10 százalékos fogyasztáscsökkenést okoz, vagyis a „felesleg” tovább nő.

— Közeledik a termelői szerződések megkötésének ideje, mit tudnak ajánlani?

— Az idén felvásárolt 180 millió liter tejnek fele elég a belföldi ellátáshoz. Így csak az idei teljesítés 50 százaléka tudjuk megajánlani azt a bizonyos hatósági árat. Az exportot kétféle gyártásra fennmaradó részért csak annyit és akkor fizetünk, amennyit és amikor kapunk érte. Ez a még ismeretlen szubvenciótól függően mindenképp lényegesen kisebb összeg lesz, s a leadástól a kifizetésig 3-4 hónap is eltelhet.

— Mindez úgy tűnik, a tejipar minden terhet át-passzol.

— Nem tehetünk mást, az export veszteségeit nem bírja el vállalatunk. A termelés leszorítására kénytelenek vagyunk ezt a módszert alkalmazni. Ez számunkra is veszélyes lépés, hisz ha végül a belföldi ellátáshoz szükséges szint alakulna ki, akkor nálunk is 300-400 ember vesztené el munkahelyét.

— Nem túlzott ez a „tejfelezés”? Országos átlagban 30 százalékos fölöslegről beszélnek.

Örökölt exportunk

— A megyénkénti szóródás 10—50 százalék közötti. Nálunk azért a legnagyobb, mert egyike vagyunk a négy fejlett tejtermelő megyének, ahonnan a tröszt leosztás alapján a exporttelleket szállítottuk. Ezért jó lenne, ha a kormányzat a várható termékcsoportos exporttámogatásnál figyelembe venné a múltbéli örökségünket. Ellenkező esetben érdemtelenül nagy veszteség sújtaná a területünkön levő termelőket.

— Melyik az a termékcsoport, amely nem annyira eredménytelenül veszteséges?

— A jelenlegi árakon az export sajt tíz forintot, a tejpor és a vaj hat forintot „fizet” vissza az átvétel árából. Ha a krémféher sajtot érdemesnek találják tovább exportra, s ennek megfelelő a támogatás, akkor ezzel 30 millió liter tej sorsa rendeződne. Ezenkívül a Jugoszláviába szállítható trapista sajt és tej 5-10 millió litert vesz fel. A többi óhatatlanul a reménytelen vaj és tejpor kategóriájába csúszik.

— Várható a vállalatok közötti verseny élesedése?

— Eddig jórészt ott értékesítettünk, ahol felvásároltunk. Most valószínű, hogy egymás rovására is terjeszkedni fogunk. A többlet szállítási költség még mindig elviselhetőbb, mint a tejporgyártás. Hogy ez ki-nek fog jobban sikerülni, a jövő titka.

A tejipar és termelők közötti kompromisszumkereső tárgyalások sikerétől is függ, hogy ez a kényszerű leépítés észérveket figyelembe véve, vagy veszekedve s egymásra mutogatva zajlik majd le.

Tóth Szeles István

A pénz körül

Százmillió dolláros megrendelés a Szovjetunióból

A Győri Rába Magyar Vagon- és Gépgyár vezetőitől kapott tájékoztatás szerint Moszkvában aláírták a dunántúli nagyüzem első, jövő évre szóló, vállalkozói megállapodását. Együttesen több mint 100 millió dollár értékű járműipari főegység, futómű és pótkatrészt 1991. évi szállításáról van szó. A győri vállalat szakemberei már hónapok óta tárgyaltak szovjet partnereikkel. Ennek eredményeként, a világpiacon árszínvonalat érvényesítve, sikerült olyan szerződést kötniük, amely a magyar elképzeléseknek nagymértékben megfelel. A Rába gyár szakemberei szerint a rubelelszámolásról a dollárra való áttérés első állomása derűlátásra ad okot a tekintetben, hogy a hazai gépipar egyik legnagyobb kelet-európai exporttörének sikerül megtartania volt szocialista piacainak nagy részét 1991-ben. (MTI)

Zánka a gyermekeké marad

Zánka a jövőben is a gyermekeké marad, bár kétségtelenül átalakul, és ezzel kapcsolatban természetesen gondok is adódnak — közölte a Művelődési és Köznevelési Minisztérium sajtótájékoztatóján Láng Péter szóvivő. A hajdani balatoni üttörőváros 1967—1975 között állami nagyberuházásként, mintegy félmilliárd forintot költséggel épült. A sajtótájékoztató elhangzottak szerint a működést szolgáló költségvetési hozzájárulás az idén hozzávetőleg 220 millió forint volt. A gyermekváros épületei felújításra szorulnak, ennek költségei legkevesebb 600 millió forintot tennének ki. Mindezek tudatában a minisztérium úgy határozott: a gyermekváros nyaranta továbbra is a gyermek- és diáküldöttség szolgálja, ugyanakkor hasznosításával adókat bevételekhez a minisztériumot Ennek mikéntjét ad hoc bizottság dol-

gozza ki. Az elképzelések között alapítványok, magyar és külföldi közös vállalkozások létrehozása is szerepel.

A kérdésre, hogy ezentúl magasabb lesz-e az üdülés díja, Vajó Péter miniszteri biztos igenlő választ adott. Rámutatott, korábban ez az összeg éppen csak jellepes volt. A szülők szociális helyzetét azonban ezután is figyelembe veszik, tehát differenciáltan állapítják meg a részvétel díját. (MTI)

IBUSZ-tervek 1991-ben

Az IBUSZ Rt. bankja a tervek szerint 1991 első negyedévében megkezdte működését — jelentette be Szemenkár Erika, az IBUSZ vezérigazgatója a múlt hét végén sajtótájékoztatóján.

A banknak külföldi tulajdonosa, vagy tulajdonosai is lesznek, erről már folynak a tárgyalások. A bank lakossági pénzügyi szolgáltatásokkal, pénzkidó automatákkal foglalkozik elsősorban. Tervezik egy újabb hitelkártya kibocsátását is.

Az IBUSZ Rt. gazdálkodásáról elhangzott: a vállalat közel 410 millió forint nyereséget ér el ebben az évben, ami mintegy 50 százalékkal kevesebb, mint tavaly volt. Ennek az az oka, hogy jelentősen visszaesett a valutaellátás. Csökkentek a vizumbevételek, kevesebb turista érkezett Kelet-Európából, Németországból.

Szemenkár Erika bemutatta az IBUSZ jövő évi programját is. Az olcsóbb tengerparti üdülésektől a több száz ezer forintos utakig terjed a választék. A fizetőképes kereslet csökkenése miatt bővítette az utazási iroda belföldi kínálatát. Számos kedvezményt nyújtanak a nyugdíjasoknak és a gyermekeknek. Az idősebb korosztály számára szervezett egynapos belföldi kirándulásoknál a 70 éven felülieknek csak 290 forintot kell fizetniük. Az IBUSZ 1991-re több mint húsz kisebb belföldi utazási irodával kötött szerződést, hogy útjaikat jutalék ellenében árusítsák. (MTI)

Támogatva is drágábban

— Nem vitatom az önállóságot számtalan előnyét, főleg a megmérettetés lehetőségét. Nagyobb a mozgástér a termelőkkel és az exportálóval való alkuban. Csak épp